

Kanadská mozaika

17/06

3. augusta

Každé dva týždne na Vašom stole e-mailom alebo poštou

Newfoundland a Labrador – posledná pripojená provincia

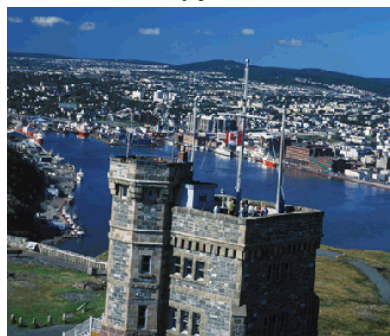
Provinciu, ktorá bola ku Kanade pripojená až v roku 1949, tvoria dve rozdielne zemepisné oblasti – ostrov Newfoundland, kde žije prevažná väčšina obyvateľov, a menej dostupný a obývaný Labrador, ktorý na severe susedí s provinciou Québec. Takmer za všetkým, čo sa tu deje, sú ryby: rybolov bol dôvodom toho, že sa tu usídlili prví Európania a ako hlavný zdroj obživy formoval spôsob života obyvateľov. Úbytok rýb spôsobil, že vláda zakázala v rokoch 1992 a 1993 ich lov a celý kraj bojoval s vysokou nezamestnanosťou, ktorá sa neskôr znížila vďaka ropným spoločnostiam. Okrem jedálnych lístkov nájdete ryby ukryté aj v miestnych názvoch, v špecifickom nárečí a humore obyvateľov, ktorí majú povest' veľmi priateľských Kanadčanov. www.gov.nf.ca

L'Anse aux Meadows - archeologické nálezisko

O dávnom osídlení oblasti Newfoundland svedčí práve táto rezervácia, ktorá sa v roku 1978 stala jednou z prvých kanadských pamiatok svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Historická rezervácia leží neďaleko mesta St. Anthony a nachádzajú sa tu zvyšky osady, ktorú založili škandinávski a grónski Vikingovia okolo roku 1000 n. l. Ponoriť sa môžete nielen do histórie, ale na zrekonštruovanej vikingskej lodi aj do vŕd v zátok. Najmä v júni a v júli je turistami obľúbené pozorovanie plávajúcich ľadovcov. www.pc.gc.ca/meadows

Čo rozhodne nevynechať

Takmer povinným bodom v itinerári je návšteva národného parku Gros Morne, ktorý je tiež na zozname kultúrneho dedičstva UNESCO.

Park je poprepletaný jednou z najlepších sietí horských chodníkov v Kanade a nechýbajú tu ani malebné fjordy a stretnutie s divokými zvieratami. Skoro polovica obyvateľov provincie žije na polostrove Avalon, hlavným mestom ktorého je St. John's (viď foto). História mesta (už v roku 1497 objavil toto miesto prvý Európan John Cabot) podlieha aj stavba nových budov, ktoré musia splynúť s existujúcim historickým rázom mesta. Pozdĺž východného pobrežia Avalonu vedie 520 km dlhý turistický chodník East Coast Trail, kde sa nenáročné cestičky striedajú s namáhavými úsekmi v divočine.

www.pc.gc.ca/grosborne www.stjohns.ca www.eastcoasttrail.com

Gurmánske špeciality

Newfoundland a Labrador je tým správnym miestom pre labužníkov. Ochutnali ste už niekedy sobie steaky, losa v konzerve alebo tresčie jazyčky? V provincii sa niektoré pochutiny (napr. džemy a koláče) vyrábajú z červených plodov rastliny nazvanej patridge (lat. Mitchella repens), ktorá rastie iba na východe Severnej Ameriky, alebo z plodu nazvaného bakeapple (ostružina malina so žltými alebo oranžovými plodmi). Tradičné nedel'né raňajky v provincii pozostávajú z ryby (treska) a takzvanej brewis, čo je zmes rybieho mäsa, cibule a tvrdého chleba. Brewis tiež miestni ľudia nazývajú lodnou alebo morskou sušienkou. Raňajky sa často podávajú so scrunchins, alebo škvarkami z bravčovej masť. V provincii na vás čaká niekoľko ďalších špecialít, takže neváhajte a neodchádzajte, kým nebudete, ako hovoria domáci, „as full as an egg,“ alebo napchatí k prasknutiu (plní ako vajcia).

Nové Škótsko – rozmanitá tvár atlantickej Kanady

Polostrov s necelým miliónom obyvateľov tvorí územie provincie, kde sa nachádzate vždy maximálne niekoľko desiatok kilometrov od mora. Nové Škótsko je veľmi rozmanité – od pitoreských rybárskych osád na pobreží, cez údolie Annapolis plné jablonoňových sádov a homatý ostrov Cape Breton, až po atraktívny Halifax, ktorý spája v sebe moderný kozmopolitný ráz s bohatou históriou. Väčšinu obyvateľov tvorí anglofónne obyvateľstvo, ale do historickej Akádie sa po vyhnaní Britmi kedysi vrátilo aj veľa francúzsky hovoriacich osadníkov, ktorých potomkovia tu žijú dodnes. Z pôvodných obyvateľov tu zostalo viac ako desaťtisíc Indiánov z kmeňa Mikmakov. Len málokto vie, že do 30. rokov dvadsiateho storočia vyrábali Mikmakovia ručne hokejky pre celý severoamerický trh. A práve Nové Škótsko sa pýši tým, že práve tu obľúbený zimný šport vznikol – okolo roku 1800 v mestečku Windsdor (www.birthplaceofhockey.com). Milovníci prírody si môžu v Novom Škótsku vybrať z niekoľkých aktivít, napr. v národnom parku Kejimikujik (www.pc.gc.ca/kejimikujik). Kultúrna ponuka je tiež pestrá, v týchto dňoch napríklad prebieha dvojtýždenný festival akadskej kultúry v mestečku Clare, niekoľko desiatok kilometrov od Halifaxu (www.festivalacadiendeclare.ca). www.novascotia.com

Halifax – historická brána imigrácie

Hlavné mesto provincie - Halifax je najrušnejším prístavom východnej Kanady. Predstavuje strategický bod pri plavbe medzi Kanadou a Európou, čo sa prejavilo nielen počas svetových vojen, ale aj v množstve prisťahovalcov, ktorí týmto prístavom prešli na svojej ceste za novým životom v Kanade. V rokoch 1928 – 1971 ich tunajším prístaviskom č. 21 vstúpil na kanadskú pôdu rovný milión. Pier 21 Centre (www.pier21.ns.ca) je múzeum,

ktoré sa snaží pútavou formou priblížiť osudy aspoň niektorých z nich. Za návštevu stojí v Halifaxe aj historické centrum mesta alebo jedna z najnavštevovanejších kanadských pamätihodností, pôvodne britská pevnosť Citadela (www.pc.gc.ca/halifaxcitadel). www.halifax.ca

Ostrov princa Eduarda – najmenšia kanadská provincia

Ostrov princa Eduarda je približne desaťkrát menší ako Nové Škótsko a tvar mesiaca, ktorý tento 280 km dlhý ostrov má, priamo vyzýva na okružnú jazdu (buď autom alebo na bicykli). Niekedy ho nazývajú kolískou konfederácie, pretože v hlavnom meste provincie – Charlottetown – sa v roku 1864 konala prvá konferencia o podobe budúcej únie. Tisícky rokov predtým tu už žili Mikmakovia, ktorí ostrov nazývajú Abegweit, po slovensky doslovne „natiehnutý na zemi“ alebo voľne preložené ako „kolísaný vlnami“. Dnes tvoria okolo 80 % populácie potomkovia britských a približne 15 % francúzskych prisťahovalcov. Krajina provincie má vidiecky charakter a okrem poľnohospodárstva tvorí základ tunajšej ekonomiky turizmus. Cieľom turistov je ostrov predovšetkým pre svoju malebnú prírodu, ideálny terén pre cyklistiku, kajakárstvo na otvorenom mori a ďalšie atrakcie. Veľa návštevníkov prichádza do mestečka Cavendish, rodiska spisovateľky Lucy Maud Montgomery, ktorá sa preslávila románom Anna zo Zeleného domu. www.gov.pe.ca/visitorsguide

KVÍZ O KANADE

Ktorý indiánsky kmeň žijúci na území Newfoundlandu vyhynul v 19. storočí? (Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.)
Odpoveď z minulého čísla: Bitka, ktorá oslabila francúzsky vplyv v Severnej Amerike, sa konala v roku 1759.